

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 8

Maribor, ponedeljek 12. januarja 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Strahote državljanske vojne na Kitajskem

CELE POKRAJINE OPUSTOŠENE IN UNIČENE. — MILIJONI LJUDI POMRLI. — VEDNO HUJŠA LAKOTA.

NANKING, 12. januarja. Posledice državljanske vojne, ki divja na Kitajskem že več let, so strahovite. Grozota, s katero se vrši državljanska vojna, presega vse meje. V provinci Kansu je izginilo z zemeljskega površja na tisoče človeških naselbin. Število prebivalstva, ki je postalo žrtev ropajočega vojaštva, se čeni na četrt milijona. Državljanjska vojna ima za posledico tudi strašno lakoto, ker je podeželsko prebivalstvo prenehalo obdelovati polja. Ljudje se hranijo z živalmi, ki so se smatrale splošno kot neužitne. Domača živina je postala povsod že prava redkost, ki se čuva bolj

skrbno kakor denar, ki izgublja sicer že vsako vrednost, ker ni mogoče z njim že nobene stvari več kupiti.

Komandant Lančava je izdal oblastim odredbo, da morajo z vsemi silami in sredstvi delati na to, da se napravi konec državljanski vojni. Vsakogar, pri katerem bi se našlo bojno orožje, katero je treba oddati, se mora takoj ustreliti.

Nankinška vlada objavlja podatke, po katerih je tekom dolgoletne državljanske vojne prišlo ob življenje na milijon ljudi. Strašne kužne bolezni so pomorile na desetisoče ljudi, zdravniška pomoč pa je izključena.

Ponesrečeni prekmorski polet

NEW-YORK, 12. januarja. Letalski kapitan Mac Laren in njegova spremljevalka Beryl Hart, ki sta po vmesnem pristanku na Azorskih otokih startala k zadnji etapi na poletu preko Atlantika, sta izginila. Pristati bi morala že včeraj v Parizu. Ker divjajo sedaj na oceanu silni viharji, se je bati, da je padel aparat v vodo in pokopal pod seboj oba letalca. Vse na morju nahajajoče se ladje so dobile ukaz, da naj poizvedujejo po pogrešanih.

Volitve na Španskem 1. marca

MADRID, 12. januarja. Vlada je izdala proglas, v katerem sporoča, da bodo volitve v parlament dne 1. marca ter izjavlja obenem, da vlada nikakor ni opustila programa, katerega si je začrtala ob prevzemu oblasti. Listi priobčujejo obenem odlok, s katerim se ponovno uvajajo na univerzah stari obredi in običaji. Uvedeni so zopet tudi kostimi in stari znaki.

Ostra zima v Rusiji in na Kitajskem

LENINGRAD, 12. januarja. Vsled silnega mraza je Botniško morje zamrznilo. Cela vrsta ladij je obtičala v ledu. Po dosedanjih podatkih je 17 parnikov primrznelih v ledu, med njimi tudi več nemških. Ledoloma »Krasin« in »Jermak« sta dobila ukaz, da napravita ledu prosto pot in osvobodita primrznjene parnike iz težkega položaja.

MOSKVA, 12. januarja. Po celi Sibiriji je zavlada huda zima. Na področju železniške proge Irkutsk—Čita znaša temperatura —33, mestoma —34, v Irkutsku samem pa je padla celo na —41.

ŠANGAJ, 12. januarja. Na Kitajskem

pisalo o neporušljivem grško-italijanskem prijateljstvu in zavezništvu in o fašističnih zaslugah za utrditev sedanjega mednarodnega položaja republike Grčije, posebno še s sklenitvijo grško-turške in grško-italijanske pogodbe.

Po vsem tem se zdi, da hoče g. Venizelos še naprej ostati zvest lastnostim svoje pravadne helenske prednice Pitije, ki je v delfskem preročišču dajala na vprašanja odgovore, ki so lahko hkratu in obenem pomenili »da« ali »ne«. In v

vlada že nekaj dni tako hud mraz, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Na stotine oseb je že zamrznilo in leže kar po ulicah. Skoro vse reke so zamrznilo in je ustavljen po njih ves promet.

V nekaterih zapadnih provincah divjajo strahoviti snežni viharji, ki so zamedli vse ceste. Na debelo zapadli sneg je vrh tega pomešan z drobnim peskom, ki ga zanaša vihar iz puščav. V mestu Tientsinu je samo včeraj zamrznilo nad 300 oseb.

Razcep v madžarski socijalni demokraciji

BUDIMPEŠTA, 12. januarja. Izvršilni odbor socijalnodemokratske stranke je na svoji zadnji seji živo razpravljalo o taktiki stranke. Vodja socialistov Ernest Garami je zahteval odločno borbo proti vladi in popolno pasivnost stranke tudi v zakonodajnem delu. Izvršilni odbor pa se je odločil za menjavo strankine politične taktike. Nato je Garami odstopil kot vodja stranke, češ, da noče služiti Bethlenu in njegovi vladi. Težko obtožuje socijalnodemokratsko stranko, ki je šla po krivi poti brez ozira na interese naroda in se je prodala vladi. Stranka je izdala komunikaj, v katerem pravi, da ne more vzeti na znanje demisijske Garamije, ker je dobil mandat od strankinega zbora in ga mora oddati v njegove roke. V madžarski politični javnosti prevladuje mnenje, da pomeni to prelom v soc. demokratski stranki.

Nov železniški most čez Volgo

MOSKVA, 12. januarja. Te dni je bil dokončan načrt za zgradbo novega železniškega mostu čez Volgo v bližini Nižnjega Novgovoda. Z deli bodo pričeli že letos in je za prva dela dovoljenih 5 milijonov rubljev.

resnici je vsa grška zunanja politika po padcu Pangalosa čisto taka. Njen v hoverni še koketira istočasno z Rimom in s Parizom, z Bolgarijo in Jugoslavijo itd. Brez vsakega dvoma pa je, da ozadje ni tako dvoumno, da so za njim neke smernice in težnje, o katerih dvomimo, da bi bile tako širokogrudne in pacifistične kakor je diplomatska gostobesednost lepših fraz. Toda nekoč bo neizprosno razvoja terjala vendarle jasnosti! In tedaj?

Po zaključku Venizelosove politične turneje

Ko je odhajal naš zunanji minister dr. Voja Marinkovič v decembru lanskega leta v Atene, smo na tem mestu zapisali nekaj splošnih konstatacij in želji in skušali vsaj bežno prikazati odnose med nami in Grčijo v prošlosti in v sedanjosti. Med tem pa je obhodel grški ministrski predsednik, stari in pretkani državnik in diplomat Venizelos štiri važne evropske države, in zdi se, da so vsi ti dogodki vredni, da o njih spregovorimo. Sprejem dr. Marinkoviča v Atenah je bil lep, tudi grški tisk ga je navdušeno pozdravljaj, ko se je pa vračal, je bil nekako čudno zapet in na nekatera vprašanja je odgovoril pitiško dvoumno.

Pričakovali smo tedaj, da bo vsaj g. Venizelos ob vrnitvi obiska v Beogradu bolj gostobeseden, toda vse, kar je spregovoril, je bila samo konvencionalnost in vezanje besed, ki so na zunanje zvenele, na znotraj pa — molčeče. O nujnosti balkanskega sodelovanja, o potrebi dela za mir, o prijateljstvu, dobrohotnostih itd. govorijo že leta in leta vsi diplomati na vseh konferencah in obiskih, govori celo tudi Mussolini, ko istočasno snuje blok nezadovoljnih, obkrožuje našo državo in oborožuje Italijo do zob. Zato nas vse take izjave ne morejo zadovoljevati, niti ne zanimati. Čitamo jih in gredo mimo nas kakor vsakdanji brezpomembni dogodek.

Mi smo nasprotno pričakovali, da bo g. Venizelos g. dr. Marinkoviču v Atenah ali vsaj o priliki svojega obiska v Beogradu povedal, kako je s snovanjem »vzhodnega bloka« pod jerobstvom Italije, da bo povedal, kam se namerava Grčija nasloniti in kaj je s slovansko manjšino v grški Macedoniji. O vsem tem pa niti v Atenah niti v Beogradu ni v Varšavi ni črhnil nobene besede, le na Dunaju se je osmelil do čudovite trditve o obstoju nekakšnih »grekofonov« v Macedoniji, ki da so pravi pristni Grki, samo neko slovansko narečje govoreči in ki da zato niti sami nikdar niso zahtevali niti manjšinskih šol niti kakršnihkoli manjšinskih pravic. Čudno je skrčil tudi število v Grčiji živečih narodnih manjšin na 300.000 duš, ki da so brez pomena, ko je v resnici samo v Macedoniji in obrobem ozemlja več kot toliko Jugoslovanov.

Docela nepomembne so bile Venizelosove izjave v Varšavi, katero je obiskal očitno samo zaradi lepšega ali pa, kakor trdijo nekateri tamkajšnji listi, zato da proda Poljski grški tobak. Kljub vsemu temu bi mogli naposled Venizelosu vendarle verjeti, da je mislil resno s svojimi prijateljskimi besedami, če ne bi bil zaključil svojega političnega romanja po srednji Evropi z referatom v Rimu. Način, kako je bil tam sprejet, dela nehoté vtis, da je prišel k Mussoliniju le pojasniti, da s svojimi obiski v Beogradu in v Varšavi ni mislil resno in da ostane slejkoprej zvest — Rimu. Tako nekako je vsaj komentiralo fašistično časopisje Venizelosov prihod v Kvirinal in se njemu tega še zelo na široko raz-

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 12. januarja Zaprt.

Torek, 13. januarja ob 20. uri: »Duh zemlje«. Ab. C. Prvič. Deci neprimerno.

„Duh zemlje“ u mariborskem gledališču

Lulu je kot 12letna deklica, bosa prodajala rože v neki nočni kavarni. Tam jo je spoznal dr. Schön, glavni urednik več uglednih listov. Spoznal je to malo tatico, jo osvobodil iz rok npravstvene policije, hotel je napraviti iz nje »damo«, učil jo je jezike itd. Dvakrat jo je bil poročil. Prvič z dr. Gollom, drugič s slikarjem Schwarzom. Tretjič se je poročil sam z njo. Toda vse zaman. Lulu ni ustvarjena, da bi jo kdorkoli mogel ukleniti v verige meščanske dostojnosti; kajti Lulu je nad moralo, je neukrotljiv element — duh zemlje... Njeno telo je magično privlačno: Eden jo imenuje Nelly, drugi Mignon, tretji Eva, a ona ostane, kar je bila, ostane Lulu — duh, element, demon zemlje.

Njen prvi mož dr. Goll, je umrl, zadet od kapi, videč, da ga Lulu vara s slikarjem Schwarzem. Schwarz se je nato poročil z Lulo, a je moral tudi v smrt radi nje.

Dr. Schön! Mož silne energije, močnega vpliva in vzglednega ugleda, se je končno hotel odtrgati od nje. Poskušal je vse mogoče, zaman. Dasi je spoznal demona v nji, ni mogel od nje. Poročil jo je. Novo trpljenje. V dnevih, ko je odhajal Schön na borzo, so se shajali na njegovem domu, najsumljivejši tipi, vsa peklenska drhal: Schigoleh, oče od Lulu, 77letni, a še vedno pohlepni starec, zakoten cirkuški artist, 15letni, a do dna pokvarjeni gimnazijec. Vse zaloti dr. Schön pri svoji ženi. Hoče jo usmrtiti, a usmrti žena njega.

To je res drama, tragedija! Vsa odločna in močna človeška volja se zlomi pod magično silo zameljskega duha. Nasprotni sili se bijejo: nagon — in volja, žival — in človek, meso — in duša.

Kljub zmagi mesa nad duhom, vemo, da Wedekind ni hotel glorificirati premoč telesa nad duhovnostjo. Dasi v dramu res zmaga telo, kri, je Wedekind s to tragedijo dosegel baš obratno. In to je, kar daje delu pečat močne umetnine.

Res, na prvi pogled se ti zdi, da je na zadevi precej kolportaže: srčna kap, prerezanje vratu z britvijo, revolverski strelji, z eno besedo cirkus. Ali prav s temi pripomočki je hotel Wedekind podčrtati idejno stran drame, prikazati močan kontrast med telesom in voljo, ne plašeč se navidezno banalnih, rekel bi teatralnih sredstev.

Wedekindov jezik je sočen, lapidaren, impulziven. Vsak stavek je misel zase. Impulz, ritem, dinamika. Vse je kot pribito! Brez nepotrebnih navlak, včasih samo naznačena misel, a drži. Ekspresionizem!

Za igralce je to delo izredno trd oreh. (V glavnih vlogah bosta nastopila gđ. Starčeva in g. Skrbinšek.)

Za gledališče je to delo težka preizkušnja.

Uprava je pravilno umevala važnost tega dela (nova, moderna scena), igralci so se potrudili, kar se je dalo, vsled česar upravičeno lahko sklepamo, da bo »Duh zemlje« dogodek za mariborsko gledališče.

Jože Kovič.

Mariborski in dnevni drobiž

Ban dr. Marušič ob severni meji

V soboto 10. t. m. popoldne je prispel v Maribor g. ban dr. Marušič v spremstvu g. pomočnika bana dr. Pirkmajerja in tajnika dr. Broliha. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki tukajšnjih državnih in vojaških oblasti ter mesta z gg. brig. generalom Pavlovičem, okr. inspektorjem dr. Schaubachom in županom dr. Juvanom na čelu. S kolodvora je odšel g. ban peš v palačo okrožnega inspektora, kjer je sprejel zastopnike državnih oblasti, uradov in zavodov. V imenu vseh ga je nagovoril gimnazijski ravnatelj g. dr. Tominšek, povdarjajoč privrženost zavednega naroda na severu jugoslovenski ideji in intencijam Nj. Vel. kralja. G. ban se je zahvalil za sprejem in pozdrav z daljšim nagovorom, v katerem je povdaril, da mora levji del dolžnosti v delu, ki se vrši v duhu idej manifestu Nj. Vel. kralja od 6. jan. 1929, nositi baš slovensko uradništvo. G. bana so posetili še mariborski škof g. dr. Karlin, pomožni škof g. dr. Tomažič in komandant mesta g. brig. general Dragomir Pavlovič. G. ban je v spremstvu g. pomočnika takoj vrnil obiske. Zvečer se je v hotelu Orel vršila intimna večerja.

Včeraj dopoldne je g. ban od 9. do pol 14. sprejemal v palači okrožnega inspektorata deputacije: župane, zastopnike sreskega cestnega odbora, zastopnike Narodne Odrbane, prosvetnih centralnih organizacij, raznih stanovskih in gospodarskih korporacij in organizacij itd. Nepristano so se vrstile deputacije, ki so izražale kraljevemu namestniku najrazličnejše želje in potrebe, predvsem narodne in gospodarske narave. Gospod ban je pokazal veliko poznavanje in razumevanje naših obmejnih potreb in težav in vsi, ki so bili pri njem, so povdarjali njegovo koncilijantnost, ljudomilost in demokratičnost.

Ob 14.23 se je g. ban v spremstvu g. pomočnika in okrožnega inspektorja dr. Schaubacha odpeljal v Pluj, kjer so ga na kolodvoru pozdravili zastopniki državnih in vojaških oblasti ter mestne občine z g. sreskim načelnikom dr. Vavpotičem, komandantom mesta g. majorjem Sarcem in mestnim županom g. Brenčičem na čelu. Po sprejemu se je odpeljal g. ban v poslopje okrožnega načelstva, kjer je pozno do večera sprejemal, najprej zastopnike državnih uradov in oblasti, nato pa razne deputacije. Pri sprejemu zastopnikov državnih uradov ga je nagovoril g. okr. načelnik dr. Vaupotič, zagotavljajoč, da bo državno uradništvo kakor doslej, tudi odslej delovalo v smislu visokih idej Nj. Vel. kralja. G. ban je v svojem odgovoru povdaril, da živimo danes morda v večji dobi nego je bila ona, ko so naši predniki pripravljali Jugoslavijo. Zavedati se moramo, da je treba pokopati vse, kar je bilo slabega v preteklosti, in da moramo potomcem izročiti dobro urejen dom. Tega se mora zavedati zlasti uradništvo in položiti v delo tudi vse svoje srce.

Zvečer se je vršila skupna večerja v navzočnosti zastopnikov najodličnejših predstavnikov oblasti in uradov ter narodnih, kulturnih in gospodarskih organizacij.

Danes zjutraj se je odpeljal g. ban s spremstvom v Mursko Soboto, kjer je sprejemal od 10. do 13. v Sokolskem domu. Jutri dopoldne bo v Dolnji Lendavi, popoldne pa v Ljutomeru. V sredo dopoldne bo v Prevaljah, popoldne v Slovenjgradcu, v četrtek dopoldne pa v Celju, odkoder se zvečer vrne v Ljubljano.

Naši obmejni kraji se zavedajo velikega pomena dejstva, da je g. ban svoj prvi obisk posvetil baš naši severni meji, so mu za to hvaležni in prepričani, da bo pod njegovim vodstvom, na podlagi velikih izkušenj v nacionalnem delu, naša Dravska banovina in zlasti naša meja šla v nacionalnem, kulturnem in gospodarskem delu novi dobi naproti.

Češki kapital v Jugoslaviji.

»Lidové Noviny« javljajo, da je med železnicarji v Vitkovcih in jugoslovensko vlado sklenjena pogodba za ustanovitev velike železnicarje v bližini Sarajeva.

Sokolska prednjaška šola

Saveza Sokoła kraljevine Jugoslavije je bila v soboto 10. t. m. ob 11. dop. slovesno otvorjena v kasarni kralja Petra. V šolo se je prijavilo 48 inteligentov, sokolskih deincev, iz cele države, bodočih pionirjev sokolske ideje in sokolskega dela. Otvoritvi so prisostvovali izven mnogobrojnega občinstva imenom Saveza br. dr. Riko Fux, okrajni načelnik dr. Ipavic kot namestnik okrožnega inspektorja, dr. Vrečar kot zastopnik sreza Maribor desni breg, komandant mesta brig. general g. Dragomir Pavlovič, komandant inž. podoficirske šole g. polkovnik Putnikovič, mag. svetnik Rodošek imenom župana, starosta sokolske župe dr. Kovačič in ostali zastopniki Sokolstva. Imenom Saveza je otvoril šolo br. dr. Riko Fux, povdarjajoč njen veliki pomen za razvoj sokolske ideje. Govorili so še župni načelnik br. Mačus, okrajni načelnik dr. Ipavic, mag. svetnik Rodošek in župni starosta dr. Kovačič. Starešini Saveza SKJ, prestolonaslednik Petru je bila poslana udanostna, Savezu SKJ pa zahvalna brzojavka.

Konec leta in prehod v novo leto

bodo praznovali mariborski občani pravoslavne vere jutri v torek v lovski dvorani hotela Orel. Začetek ob 20.30. Vršila se bo tudi predaja domačinstva za prihodnje leto. Obisk za pravoslavce obvezen, prijatelji pa dobrodošli. Vstopnine ni nikake.

Smrtna kosa.

V soboto popoldne je preminul v Mariboru na posledicah svoječasne nesrečnega padca s koleca, g. Jože Rataj, tehnični poštni uradnik. Pokojnik je bil zelo vester, marljiv in sposoben uradnik. Pogreb bo danes, ob 4. pop. izpred mrtvašnice na pokopališču v Studencih. — Na Pobrežju je umrl včeraj 72letni upokojeni železničar Ivan Narath, v Peklu 347 užitkarica Alojzija Godec, stara 57 let, v bolnici pa pomožni deincev Falske elektrarne Jakob Herič, star 54 let.

Strogi pasji zapor

je odrejen zopet za vso mariborsko mestno občino, ker je bila na neki mački, ki se je klatila po Betnavski cesti, ugotovljena steklina in je tudi poginila pri konjaču. Psi morajo imeti varne nagobčnike ter se jih mora na cestah voditi na vrvi.

Zgodovinsko društvo v Mariboru.

IV. večer zgodovinarjev je potekel v veselem znamenju naraščanja zanimanja za zgodovino; število prisotnih se z vsakim večerom množi, samo pričakovati bi bilo več gospodov zgodovinarjev po stroki. Najboljše so naši literarni zgodovinarji in klasični filologi, katerih je bilo na večeru enkrat več kot poklicnih zgodovinarjev. Oba referenta sta se odlikovala z jasnostjo, nazornim in zanimivim podejanjem. M. Grošelj je podal osnovne pojme iz alarodstike, geografsko razprostranjenost alarodov in obseg njihovega kulturnega vpliva izven ozemlja alarodskih bivališč. J. Šedivy pa nas je popeljal v kulturne prilike Bolzarov v XVIII. stoletju, ko se pojavi s Pajsijem Hilandarskim prvi bolgarski zgodovinar; od tu je vodil navzoče k najnovejšim bolgarskim zgodovinarjem in znanstvenim ustanovam, zraven pa zlasti v najnovejši dobi prikazal vse značilnosti bolgarskega kulturnega življenja. Z žalostjo moramo povdariti, da gojijo vsi narodi okoli nas zgodovino mnogo intenzivneje ko mi Slovenci. Pri Bolgarih je zgodovina še bolj kot pri Čehih narodna znanost, katero goji tako bolgarski kmet kot obrtnik in meščan. Maribor kot mesto brez tradicije in heterogene kulturne zavesti nujno rabi, da v tem oziru posnema Bolgare. Naša literatura je s svojim pesimizmom duševnost našega človeka zavedla v popolno pasivnost in kritičizem, in danes je naloga baš zgodovine, da zopet vzbudi v nas optimizem in aktivnost. Za to pa vršijo najlepšo propagando ravno zgodovinski večeri.

Opozorilo planincem!

Občni zbor mariborske podružnice SPD se bo vršil v torek, dne 13. t. m. ob 19. uri 30 min. v restoraciji Narodnega doma Vabimo vse one, ki se zanimajo za delovanje naših planincev, da se zboru udeležijo v čim večjem številu.

Studenca nedelja

je bila izredno mirna in večinoma posvečena zimskemu športu. Delavsko karsarsko društvo je načelo tovorni avto, za katerega so privezali dva ducata sank, nato pa smuk proti Limbušu in Ravnici. Tudi pri gozdu je mladiča izrabila ugoden sankski teren, ki je sicer tinitam nevaren in so se prejšnja leta dogodile že razne nesreče. Gostinci so bile prazne, kar ni čuda, ko so obli prazniki izčrpali žepo do zadnje pame. Edino prenovljeni kino »Diana« je s tlačid Lloydom privabil precej občinstva. Sokol pridno vadi in pripravlja akademijo za prihodnjo nedeljo. Tako obeta prihodnji teden več zanimivosti v našem sicer dolgočasnem kraju.

Film »Na zapadu nič novega«

bo prišel tudi v Maribor, vendar bo na razpolago šele krog Velike noči. To naj vzamejo na znanje vsi, ki se za film interesirajo.

Sobno streljanje lovcev.

Slovensko lovsko društvo, podružnica Maribor, bo odslej naprej priredilo vsak četrtek ob 20. uri na kegljišču gostilne »Plzenski dvor« v Tattenbachovi ulici sobno streljanje z malokaliberskimi puškami. Prostor bo zakurjen. Lastniki malokaliberskih pušk se naprošajo, da prinesejo orožje s seboj. Za druge udeležence bodo puške na razpolago.

Slovenska Bistrica.

V nedeljo 11. t. m. je imela pri lepem številu zbranega meščanstva kraljeva protituberkulozna liga v Slov. Bistrici svoj ustanovni občni zbor. Po izčrpanju dnevnega reda so bili v novi odbor izvoljeni: za predsednika lekarnar g. Branislav Mondini, za podpredsednika komandant tamošnje garnizije podpolkovnik g. Prolaska, za tajnika nadučiteljica ga Fajgel Otilija, za blagajnika g. Arzenšek, kovač in posestnik, za odbornike pa g. dr. Simon Jagodič, okrožni zdravnik, g. Vaupotič, pekar, g. J. Mlinar, uradnik, g. dr. Schaubach, odvetnik in župan in g. Rumež, krojač. V imenu Osrednje PTL je občni zbor pozdravil upravitelj mariborske ekspoziture OUZD. Društvu želimo velikih uspehov in sreče.

Ljudska univerza v Mariboru.

Večer plemenite zabave in velikega smeha bo brezdomno humoristični večer v petek, dne 16. januarja, ki ga priredita po vseh velikih mestih srednje Evrope priljubljena in najvišje cenjena umetnika, ga Laura Wolzogen, ki bo zapela v spremstvu svoje lute šansone kot »Na berlinskem tlaku«, »Idilo iz zoološke vrta«, »Izobražen hišni hlapec«, »Šarmantna Aneta« itd. Dr. Möller pa nas spet popelje s svojo neprekosljivo drastično komiko na višek veselja in smeha. Kdo se ne spomni, s kako izvanredno drastično mimiko in prekipevajočim temperamentom je zadnjič pripovedoval humoreske, šaljivke in anekdote. Sedaj ima seveda popolnoma nov učinkovit program. Zelo se priporoča, da si kupi občinstvo vstopnice v predprodaji (od srede) na običajnih mestih.

Slovensko lovsko društvo — podružnica Maribor

javlja svojim članom, da nudi živo divjačino po razmeroma nizki ceni in sicer: par živih začev 210 Din, par živih jerebic 125 Din, eno družino fazanov (4 in 1) 500 Din. Divjačina, ki prihaja iz Rumunije, je izredno lepa. Reflektanti naj se obrnejo na podružnico Maribor in sicer čim prej, ker bi znala drugače zaloga poiti.

Buteljke so si privoščili.

Ko so včeraj krog 14. uslužbenci restavracije Union šli v točilnico v dvorani pospravljati po Edelweissovem plesu, so zasačili tam 4 mladeniče, ki so se gostili pri buteljkah iz točilnice, v katero je bilo vlomljeno. Mladeniči so takoj izginili, uslužbenci pa so ugotovili, da so dve buteljke izpili, tri pa povrh še sunili seboj. Uslužbenci so med njimi spoznali 30letnega brezposelnega mizarškega pomočnika Josipa Neubauerja, ki je bil že proti večeru skupno še z enim kompanjonom, istotako brezposelnim 18-letnim mizarškim pomočnikom Friderikom Žnoplom na Glavnem trgu aretiran. Oba sta bila oddana v policijske zapore. Pri zasliševanju sta izpovedala, da sta bila z njima tudi Vincenc Lamprecht, brezposelni delavec, in Karl Vuk, ključ. pomočnik.

Redni avtobusni promet Beograd—Sarajevo bo uveden s 1. aprilom t. l. Vožnja bo trajala na eno stran 9 ur

KINO

Gratski

Samo še v pondeljek in torek prvovrstna dunajska opereta

»SAMO TI«

100% nemški govoreči zvočni film. Od srede dalje prvi nemški govoreči in zvočni Harry Piel-film

»ON ALL JAZZ«

Union

Danes, pondeljek, zadnjikrat »Kralj vagebundov«. Od torika dalje velika ruska drama

»HAY TANG«

ali kakor se še naziva »Pot k sramoti« s Ano May Wong v glavni vlogi. 100% nemški govoreči zvočni film.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21 uri; ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21 uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blazinah. XXVI

APOLO KINO

V soboto, 17. in nedeljo, 18. januarja veliki pustolovni kriminalni film: »TEMNI DUNAJ«

»Zima pritiska

— ptičke molčijo, hribečki pod zmrzlim snegom ječijo. Glasa veselja čuti ni več, gaj le žaluje, sreča je preč.« Tako smo nekdanj v starih časih pozimi deklamirali v šoli. Vendar se povsem ne strinjam s tem. Res, da me je danes tudi malo v srce zazeblo, ko sem zazrl v led zakovane šipe na oknu in so že siničke, ščinkovci in seve vsiljivi vrabci potrkavali nanje, opominjajoč nas na dolg hvaležnosti za njih pomladne koncerte in vojne proti raznim škodljivim žuželkam. Ko pa so pozneje zabrnele sanke in sančice navzdol ob potoku, pa se je razlil mehki smeh in vik vesele otročadi, je bilo tudi meni gorko in veselo v duši, da je kaj. »Ako že nesreča hoče, da se kdo zvali, sram ga boji, kdor se joče in kriči!« — Tako sem slišal odmevati veselo pesem na ledeni skorji in zdelo se mi je, da slišim ukati pomlad. Le veselje se, ljuba pomlad življenja tudi pozimi, saj smo se mi tudi in nismo občutili zime, dokler nam je solnce pomladi žarelo in ledovje prešlo. Na Kraljevo sem že mislil, da narava revolucionira, tako je solnce ripekalo in dobro je pritisnil mrz, sicer bi začel rastlinski sok valovati, prerano brstje pa bi požel poznli mrz. Hude zime pa tudi letos ne bomo beležili; k večjemu mesarji in pivotoči še pridejo na svoj račun gledé potrebne ledene zaloge.

Samci in male obitelji

jedo poceni in dobro le v javni kuhinji na Slomškovem trgu 6. —

Kam plovemo?

V »Večerniku« z dne 6. XI. 1930 smo čitali marsikaj zanimivega o obmejni občini Sladki vrh ob Muri. Med drugim smo čitali, da se v to občino zaganjajo razni domači in tuji elementi, ki jim ni po godu, da bi se polagoma naši ljudje vrtili v naročje majke Slave, kateri tudi pripadajo. Da je to res, naj priča sledeči dogodek, ki se je vršil pred božičnimi prazniki, t. j. dne 20. dec. Človek bi mislil, da je kaj takšnega nemogoče. Pri neki božičnici se je zbralo okrog 30 ljudi in so bili obdarovani otroci z raznimi malenkostmi. Odkod pa denar za blago? Pravijo, da so denar dobili iz Gradca! Vso stvar pa so uporabili tudi v druge svrhe, kajti zastoj gotovo niso bili razni Nemci iz Avstrije navzoči. Vsa stvar je bila zelo rafinirano unrizorjena, pa je hvale Bogu prišla na dan. Ubamo da bo orožniška stanica v Gor. Cmureku pod vodstvom našega novega vrlega komandirja g. Romiha ukrenila vse potrebno, da bodo dobili inčiatorel te prireditve primeren poduk, občinski odborniki ki so bili pri tej stvari navzoči, pa rešeni svojih dolžnosti.

Na poti iz cerkve.

Včeraj je pri Sv. Barbari v Slov. gor. na potu iz cerkve 51letna Marija Potočnikova padla tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. Rešilni avto iz Maribora jo je odpremil v bolnico.

Sv. Miklaž v pravoslavnem mestecu

SEGE IN OBIČAJI NAŠIH PRAVOSLAVNIH BRATOV V SRBIJI.

Kakor naš, ima tudi pravoslavni Miklavž belo brado, mitro in škofovsko palico. Toda to je tudi vse. Saj ima drugo ime, namreč sveti Nikola, pride štirinajst dni pozneje in, kar je glavno, ne prinaša otrokom nič igrač in slaščic.

Kljub temu izgovarja mnogo družin njegovo ime s spoštovanjem in tiho radostjo. To so one, ki smejo reči: »Slavimo sv. Nikolu«. Za te družine je sv. Miklavž še veliko imenitnejši kot za nas. Predvsem gospodinje se pripravljajo nanj najmanj mesec dni vnaprej. Saj mora biti vsak najskritejši kotiček osnažen in prenovljen; kot da stari sveti mož ni nič oslepel od starosti in bo strogo zagrozil za najmanjšo pajčevino.

Treba torej prebeliti hišo od znotraj in od zunaj, potem drgniti pod, umiti okna in vrata, sneti vse zavese, pogledati v vse predale in police in povsod narediti vzoren red. December je, otroci bodo sicer zmrzovali, toda vse pohištvo mora vendar na dvorišče. Odgovor in opravičilo na ves nered je skrivnostna beseda: »Ide nam slava«. Že se nam zdi, da oddaleč hodi ta slava, sveta, mogočna, ali nesumljena; žrtvovati je treba veliko.

Uboge gospodinje seveda največ trpe; saj je treba razen vsega omenjenega dela še peči celo grmado kolačev. Torej iskane nove recepte, dobrih kuharic, a tudi — šivilj. Če le mogoče, dobi namreč vsak član družine novo obleko, črevlje, nogavice in celo perilo.

Več dni gre življenje te družine zelo neurejeno pot. Pride včasih poldne, da je ognjišče še vedno brez žerjavice.

Toda v delu se hitro približa predvečer. Tam, kjer civilizacija še ni izrula zadnje koreninice vere, se zbere družina k slavnostni večerji. Na mizi je majhen »kolač«, umetno okrašena in zrezljana pogarča; iz enega testenega okraska raste posušena vejica »bosiljka«, svetega zelišča, s katerim v cerkvi pop blagoslovlja vernike. Oče izvrši staro posvetitev; razreže kolač na spodnji strani v obliki križa in vlije v sredo par kapljic vina. Med tem otroci molijo. V zadnjih pripravah hitro mine večer.

Drugega jutra spravi nemir mlado in staro hitro iz postelje. Oj radost! Miklavž je prišel — z belo brado. Vse je bilo in še padajo debeli, tihi snežni kosmi. Naenkrat prekinejo sveto tišino padajočega snega glasovi godal; bñna koračnica! Otroci pohitijo na dvorišče. Na snegu se odražajo črni liki štirih pristnih cigánov. Otroci jim dajo z radostnimi očmi nekaj dinarjev in že so odšli. Kmalu jih slišimo spet, izza zidov bližnjih hišic. Šli so k drugim voščiti slavo.

Že je treba v cerkev k rezanju kolača. Otroci se zavijejo v plašče, zavijajo ovratnike in veselo odhite z večjim kolačem v cerkev, kjer ga duhovnik blagoslovil na podoben način, kakor prejšnji večer oče. Ko se otroci vrnejo iz cerkve, sta sobi že zakurjeni in pospravljeni. V sprejemnici stoji okrog in okrog cela vrsta stolic. Na sredi čaka lepo pogrnjena miza na »olač in sveč«, ki kmalu zagori za svetnikovo dušo, da do poznega večera ne ugasne.

Gospodar in gospodinja stoje nemirno pričakujeta prvih gostov. Že gre prvi par. Ona, starka, v črni atlasni jopi s širokimi rokavi, s krznom obšitimi, z rdečo svilo podloženimi, črn robec na glavi. Ob tej predstavnici stare srbske patrijarhalnosti stopa mož, ves slavnostno oblečen, brke do stari navadi nososno zavihane, na glavi visoko kučmo. Za njima, čez malo časa, mlajši par, v modernih oblekah. Vse mož in žena. — In šele polnočne! Po vseh ulicah stopajo tiho no snegu praznično oblečeni pari, stopajo v razsvetljene hiše, izstopajo, gredo v drugo hišo.

Tako slavnostno tiho je po ulicah. Ljudje gredo brez besed, kot bi vsakdo le v tišini duše doživljal svetost tega dne.

Tako tiho je včasih tudi v sprejemnicah, kljub vsem gostom. Morda je svetost, še večkrat pa — zadrega. Pridejo gostje iz vseh delov mesta, tudi taki, ki se nič ne poznajo; ne vedo, kaj bi druge zanimalo, pa raje molče. Gospodar in gospodinja govorita s tem ali onim kako besedo, toda že sta nekoliko utrujena od ponavljanja vedno istih izrazov, zahvalje-

vanj na isto voščilo... »Sretna slava!« V takih mučnih trenotkih pozdravi gost kot rešiteljico dekle, ki gre od gosta do gosta in nudi po vrsti: najprej žito, sveto hrano za duše umrlih svetnikov. Če kateri ni umrl, kakor na pr. sv. Arhangel, ki ni bil smrtnik, ne nudijo žita, ker ga njemu ni treba, tudi sv. Eliji ne. Gostu, ki je vzel žličico sladkega žita, ponudi dekle v drugič na tasi kolače in čaše z vinom, likerjem in žganjem. Vsak vzame, kar mu drago, izpije, postavi kozarec spet na taso, in dekle gre k drugemu gostu. Še enkrat se postavi dekle pred gosta, takrat s »sladkim«, to je sadjem, lepo vkuhanim v sladkorju. Spet vzame žličico tega in izpije nekaj vode.

Če je razpoloženje mrtvo, sme sedaj gost oditi, čeprav je bil v hiši le pet minut. Včasih pa je treba zbežati, ker je že vseh dvanaest ali še več stolic zasedenih, a prihajajo spet novi gostje.

Zgodi se pa, da se človeku kar ne ljubi iz hiše. Na dobrem gramofonu se vrti kakaj prijetna plošča, prinaša veselo razpoloženje.

V drugi hiši se je razkoračil star oča in nemoteno graja slabe moderne navade, kjer pride stotina gostov, a ostane le toliko, da pogoltno žličico žita. V starih, dobrih časih da je bilo vse drugače. Takrat so vabili vse znance, jih posajali okrog obložene mize, pojedina, petje in ples so trajali ves dan in vso noč. To so bile slave!

Drugod spet vstopi s Teboj pop, znan veseljak. Tudi on ni zadovoljen s sedanji-mi slavami. Vse, da je le baharija. Žene samo gledajo, kje bodo videle v sosedini hiši zrnce prahu, da jo bodo naslednjega dne dobro opravljale. Če pa vidijo kaj lepšega, modernega, je še huje. Tedaj pa trpi možev možnjček. Vse, kar je kje vide-la posebnega, hoče ob svoji slavi imeti tudi ona. Pa čeprav je v štirinajstih hišah videla štirinajst različnih stvari! In drugo leto, da je že vse zastarelo, pa je treba začeti znova! — Ob šegavem popovem zabavljanju se razvežejo jeziki, šala in veselje napolnita hišo. Toda predolgo ostati se ne spodobi. Gospodinja pošepče odhajajočim ženam vabilo za naslednji dan. O, jutri po bodo posedele, jutri!

Tako pride večer. Še do osmih, desetih pojo gramofoni, se svetijo obžarjene sobe skozi zavese na oknih. — Pozno gredo k večerji. Še pogled na sliko sv. Miklavža, svojega patrona, pred katerim gori večna lučka, potem gredo vsi utrujeni ležat.

Nad spečim mestecem tiho pada sneg, še vedno svečan od čustev onih, ki so danes slavili krstno slavo, in onih, ki so prazničnih lic hodili po hišah voščiti.

Drugega dne je »materica«, praznik žensk. Minila je stroga svečanost; dočim so prejšnjega dne morali priti še skoro neznanjci, se pokažejo danes le sosede in prijateljice. Tudi otroci dobe danes »kolačev«. Saj jih je od slave ostalo veliko in žita tudi. V miru, po domače se bodo gostile in zraven kramljale.

Tretjega dne je »nogavica«. Ta dan že zelo redko kdo praznuje, ker je že skrajni čas, da gospodinja vso hišo spravi spet v prejšnji tek. Utrujenost zdaj še bolj zmaga, prazne steklenice in krožniki nič kaj veselo ne govore. V srcu je tiha žalost: Vse leto smo jo čakali, zdaj pa »ode nam slava«, šla je...

Pojavile so se spet stare skrbi, le še povečane; listnice so čisto prazne in še povsod — dolg. V tem bridkem razpoloženju je najbolje plesti trezno, pusto — nogavico.

Največja italijanska mesta

Po najnovejši statistiki bodo v kratkem dosegla 3 mesta v Italiji milijon prebivalcev. So to Napoli, ki ima 985.033 prebivalcev, Milan 978.603 in Rim 950.069. Rim je sicer sedaj na tretjem mestu, toda ritem njegovega razvoja dokazuje, da bo Rim prvi prekorajčil milijon. Ostala večja mesta Italije so: Genova 628.242, Turin 604.776, Palermo 461.009, Florenca 320.473, Katanija 284.146, Benetke 261.812, Trst 254.676 in Tarent s 124.528 prebivalci.

Smuške tekme na Pohorju

Včeraj sta priredila Mariborski smučarski klub in SPD Maribor-Ruše na Pohorju svoje klubske smuške tekme. Udeležba tekmovalcev in gledalcev je bila številna in tudi snežne prilike so bile jako ugodne.

Pri Ruški koči je imel

Mariborski smučarski klub

svojo tekmo. Podrobni rezultati so naslednji:

I. Seniorji (18 km): 1. N e u m a n n Bogomir (M. S. K.) 1:18:21 in je postal s tem prvak kluba. 2. Juritsch H. (M. S. K.) 1:18:34, 3. Paul H. 1:27:19, 4. Heinrich O. 1:32:44, 5. Parma B. 1:49:11.

II. Seniorji izven konkurence (18 km): 1. Stepic Mirko (ISSK Maribor) 1:40:03, 2. Petrovič Aleksander (ISSK Maribor) 1:40:44.

III. Seniorji-dijaki inženjerske čete v Mariboru (18 km): 1. Kovačič O. 1:35:03, 2. Hubarek I. 1:37:15, 3. Bonač S. 1:41:20.

IV. Juniorji (8 km): 1. I v i č F. 42:14, 2. Jurinec R. 43:28, 3. Tischler M. 43:57.

V. Juniorji izven konkurence (8 km): 1. Stopar R. (ISSK Maribor) 43:49, 2. Podgornik I. (T. K. Triglav) 45:27, 3. Razlag A. (SPD Maribor) 47:55.

VI. Dame (4 km): 1. g a H a n a M i e s 21 minut, 2. Hajek H. 21:42, 3. Pivko H. 22 minut.

Na Klopnem vrhu je izvedel

SPD Maribor-Ruše

svojo smuško tekmo. Proga je bila precej težavna, radi tega tudi rezultati niso najboljši.

I. Seniorji (24 km): 1. P r i v e r š e k T. 2:07:34, 2. Mušič (SPD) 2:09:48, 3. Dolinšek Pavel (SPD) 2:11:13, 4. Cijan (SPD) 2:16:48, 5. Šoštarč (Ilirija) 2:22:19.

II. Juniorji (8 km): 1. Vodenik (SPD) 1:12:40, 2. Fürst (Ilirija) 1:19:45, 3. Legvart (SPD) 1:27:20, 4. Sever (SPD) 1:28:33, 5. Burndorfer (T. K. Triglav) 1:31:45.

Katoličani v Beogradu

V Beogradu računajo število katoličanov na krog 32.000. Razdeljeni so na štiri župne urade. Največja je župnija »Kristusa kralja«, katere župnik je dr. Wagner, kaplan pa Slovenec Tomaž Ulaga. Njena cerkev je bila zgrajena že l. 1888 kot kapela bivšega avstro-ogrškega poslanštva v Beogradu. L. 1926 so jo razširili in ima sedaj prostora za 600 oseb. Je to edina katoliška cerkev v Srbiji, ki ima tudi orgle.

Druga je župna cerkev Blažene Device Marije, ki jo upravljajo francoski asumpcionisti. Prišli so po vojni v Beograd z namenom, da tam ustanove francosko-srbsko šolo. V cerkvi je prostora za 500 oseb. Tretja je župna cerkev sv. Antona Padovanskega. Župnija je bosanskih franjevcev in šteje krog 7000 duš. Franjevci imajo tudi svoj samostan. Grade tudi novo cerkev po načrtu Slovenca prof. Plečnika. Cerkev bo čez kako leto dni gotova in bo v njej prostora za prilično 1500 oseb. Končno je v Beogradu tudi še cerkvica sv. Cirila in Metoda, last očetov lazaristov iz Ljubljane. Očetje jezuiti pa imajo svojo kapelico v Poincaréjevi ulici. Sedež beograjske katoliške nadškofije pa je v palači nekdanjega avstro-ogrškega poslanštva. Sedaj se pripravlja v Beogradu zgradba velike katoliške katedrale, za katero bo dala občina zemljišče.

Prigode

Bogat človek je gradil sebi hišo. Hotel je napraviti na hiši nekaj, kar ni še nihče pred njim napravil, da s tem pokaže ljudem svoje bogastvo. Na hišna vrata da napraviti zlato kljuko in napiše bahavo: »Tako dela, kdor ima«

Mimo hiše pride siromašen človek in zagleda na vratih, česar ni v življenju nikdar videl. Vrne se ponoči z orodjem, sname kljuko in napiše na vrata: »Tako pa dela, kdor nima«.

Bahal se je Carigracijan s Carigradom: »Takega mesta ni na svetu!«

Čuje ga Sarajevčan, pa reče: »Ne boš, brateci! Ni ga mesta lepšega od Sarajeva!«

III. Dame (4 km): 1. Dolinšek Ela (SPD) 16:05, 2. Hribar Breda (ISSK Maribor) 16:32, 3. Basiako (SPD) 16:34, 4. Kirbiš (ISSK Maribor) 16:35.

Izven konkurence je prevozil damsko progo 9 in pol letni Božo Gajšek (SPD) v času 15:28.

Po prihodu koroškega vlaka ob 18.30 se je po mariborskih ulicah formiral imposanten obhod smučarjev do Narodnega doma, kjer je imel SPD Maribor svoj smuški večer in se je vršila razdelitev nagrad. MSK pa se je utaboril pri »Zamorcu«, kjer se je tudi vršila razdelitev nagrad.

Ostale smuške tekme.

Planica: Klubska tekma SK Ilirije (18 km) 1: Janša Jože 1:22:38, 2. Bahovec 1:38:45, 3. Zuccato R. 1:41:43. Klubska tekma smuč. kluba »Ljubljane« (18 km): 1. Bervar Stane 1:30:28, 2. Frank S. 1:43:48, 3. Košir F. 1:45:40.

Zagreb: Stafetni tek na Sliemenu: 1. Hašk 3:01:35, 2. Runolist 3:08:16, 3. Concordia 3:23:14.

Nogomet.

Ljubljana: Ilirija:Hermes 1:0 (0:0). Zagreb: Hašk:Concordia 3:2 (0:1). (Hašk je postal prvak ZNP.)

Beograd: BSK:Ferenczvaroš (Budimpešta) 2:2 (2:2), Sokol:Jugoslavija 5:4 (3:2).

Dunaj: Admira:Rapid 6:2 (2:2); W. A. C.:Nicholson 5:1 (3:1).

Praga: Viktoria Žižkov:Kladno 2:1 (2:1).

SK Železničar, nogometni odsek.

Redni zimski treningi vsak torek in petek v telovadnici in sicer ob torkih prvo moštvo in rezerve, ob petkih pa mladina. Prvi trening bo jutri ob 20. uri. Udeležba za vse strogo obvezna. Načelnik.

Pa se oglasi od nekoč Travničan: »Kakšno Sarajevo, kakšen li Carigrad, kakšna so to mesta, ko ni niti plota, da zanj konja privežeš!«

Sestaneta se dva siromaka, velika prijatelja, ki se že dolgo nista videla. Prvi nagovori drugega: »Da si mi zdrav, kako kaj životariš?« — »Hvala za vprašanje,« odgovori drugi, »baš dobro živim: kar imam denarja, je ves v žitu, kar imam žita, je vse v moki, kar imam moke je vsa v kruhu in kar imam kruha, je ves v želodcu.«

Turčin je krenil s pota k potoku, da se napije vode, pa ga pri potoku zgrabi nenkrat hajduk. Pa zakliče Turček svojemu sopotniku, ki je ostal na cesti: »Pridi sem, vlovil sem hajduka!« »Če si ga že vlovil, privedi ga tudi semkaj,« mu odgovori sopotnik. »Toda iti neče,« mu zopet zakliče Turčin. Odgovori mu sopotnik: »Ako neče iti, ga pa izpusti.« A Turčin končno: »Spustil bi jaz njega, toda on mene neče.«

Onal je nekdo osla, natovorjenega z dvema vrečama loncev. Trdno je držal osla za uzdo, ker se je bal, da se oslu ne spodrsne in se mu lonci ne razbljejo. Sreča ga človek, kateremu se zdi čudno, zakaj se oni tako muči z oslom, a na oslu se vse premika. Zato ga vpraša: »Kaj počenjaš, ali bi osel ne mogel iti sam?« Odgovori mu oni: »Znam, da bi lahko šel.« Zopet ga vpraša popotnik: »Kaj pa tovariš na oslu?« On zopet popotniku: »Bogme ako prevrne — prav nič!«

300.000 ameriških turistov v l. 1930 v Evropi.

»Ameriška avtomobilska zveza« je sestavila podrobno statistiko, koliko državljanov Zedinjenih držav je v l. 1930 potovalo v Evropo, koliko časa so v Evropi ostali in koliko denarja so potrošili. Statistika dokazuje, da je Evropa ostala glavni cilj ameriških turistov. Nad 300.000 Amerikancev je obiskalo lani Evropo. Izdali so 7 in pol milijarde dolarjev (420 milijard dinarjev). Mnoge ameriških turistov prihaja v Evropo s svojimi avtomobili čez Ocean.

M. Zevacco

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

40

Toda primorani smo omeniti, da je tudi Manfred včasih pomnožil skupno blagajno s kako nepričakovano vsoto, ki je bila navadno jako čudnega izvira.

Zgodilo se je mnogokrat, da je kak rokovnjač prosil mladega moža, naj mu pokaže umeten sunek z mečem.

In Manfred se ni dal dolgo prositi.

Povdariti moramo, da on v svoji brezskrbnosti ni videl v tem ničesar zlega. Po lekciji pa je našel v svojem jopiču običajno par zlatnikov.

Obdržal je te darove.

Mari hoče kdo izmed naših bralcev kamentati mladega junaka?

Makar: mi ga slikamo takšnega, kakršen je bil.

In, da povemo po pravici vse svoje misli — zdi se nam, da se je kazal Manfred s tem velikodušnega.

Ali je bilo njegova stvar, soditi rokovnjače, ki je bil vzgojen med njimi, ljudi, ki so ga tolikanj ljubili in negovali še kot otroka?

S tem, da je sprejel zlatnike, ki so dišali že miljo daleč po roparskem plenu, se je Manfred nedvomno pokoraval notranji rahločutnosti. Morda ni hotel, da bi darovatelj čutil razdaljo, ki ga je ločila od njega... Mogoče je tudi, da sploh ni razmišljal o tem, zakaj morala tistega časa je bila daleč od »popolnosti« današnje, ko nam je temeljita vzgoja zabila v čut in um, kako strašen zločin je, vzeti del blagostanja tistemu, ki ga ima preveč. Manfred morda še ni razumel tega. Kdo ga je pa učil?...

Ne bomo ga torej dalje zagovarjali; naj si bralec sam izbere razlago, kakršna se mu vidi verjetnejša.

Tak je bil natančni položaj Manfreda in Lantneja v trenutku, ko smo se seznanili s tema dvema mladencema, zanimivima predstaviteljima tiste zanimive dobe.

XXI.

Brat Luben in brat Tibo.

Ravno tisti večer, ko so Sansak, Ese in La Šaenré igrali v krčmi pri »Vedeževalki« partijo za kocke, ki smo ji prisostvovali, se je godil nedaleč od ondod čuden prizor. Bilo je v začrneli hiši v eni izmed uličic, ki so sodelovale v Luvru.

Trije moški so se razgovarjali v skriti sobici, varni pred vsako radovednostjo.

Ali bolje: eden izmed njih je sedel v naslanjaču in govoril ostalima dvema.

Ves način, kako sta stala pred njim in odgovarjala na vprašanja, zastavljena ima z visokomernim zapove-

dujočim glasom, je pričal o globokem spoštovanju.

Mož, ki je sedel, ni bil nihče drugi kakor prečastiti oče Ignacij De Lojola, ki je takrat začenjal polniti svet z glasom o svoji moči, pogumnosti in svetosti.

Ostala dva sta bila navadna meniha: enemu izmed njiju je bilo ime Tibo, drugemu Luben. Bila sta dokaj poznana po mestu in na vseučilišču.

Bila sta prava tipa mesnatih menihov, trebušnata in blažena, kratkoroka in kratkonoga, z bujnimi lici in svetlimi očmi pod vedno povešenimi trepalnicami.

Lojola je bil pravkar prečital pismo, ki sta mu je priporočala ta dva meniha, zdaj pa zdaj ju je pomeril z naglim pogledom.

»Dobro,« je dejal in zgrnil pismo. »V namen, ki je v najožji zvezi z interesi svete Cerkve, mi je treba dveh mož, obdarjenih s pogumom in preudarjenostjo. Zatrjujejo mi, brata, da imata vidva te važne zmožnosti...«

»Deo gratis!« sta zamrmrala meniha in se poklonila tako globoko, kakor sta le mogla spričo svojih okroglih trehuhov.

Lojola je vstal in stopil zamišljeno parkrat semtertja po sobi.

Nato se je vrnil k menihom in se postavil pred njiju.

»Ali vesta,« jima je dejal, »da je dovoljeno lagati v prid svete Cerkve in v večjo slavo božjo?...«

Brat Luben in brat Tibo sta se spogledala preplašeno, vprašujoča se na tihem, ali ni to samo past, ki jima jo nastavlja strašni pater.

»Ne, častiti oče, tega doslej še nisva vedela!« je odgovoril brat Luben nazadnje na slepo srečo.

»Vedita torej zdaj. Vedita, da ne bo obsojeno nobeno dejanje, ako meri v blagor cerkve in slavo božjo!... Nobeno dejanje: niti tatvina, niti umor...«

Osuplost menihov se je umaknila nekakšni grozi. A Lojola je nadaljeval:

»Zdaj vesta, kako je!...«

In povzel je z veliko silo:

»Trebja je vedeti to! Vse je dovoljeno, vse je pravilno, vse je dobro kar prispeva k zmagoslavju Jezusa in Marije, pa makar če bi bila nečistost med sinom in materjo ali sam sodomski greh. Ali me razumeta brata?...«

»Slušava, častiti oče!« sta odgovorila prestrašena meniha.

»Da; toda vprašam vaju, če me razumeta?...«

»Izkušala bova razumeti...«

»Blížajo se časi,« je vzkliknil Lojola z mračno zgovornostjo, ob kateri je zaledenela bratom kri. »Cerkvi preti nevarnost; ljudje tajijo njene nauke: proklete razkolništvo se plodi med človeštvom... Strašna rana zlia v životu naše matere; Jezus je bil bičan vnovič, in zopet pretaka Marija nove solze...«

Brat Luben in brat Tibo sta kimala z glavo, ne

da bi vedela, kam meri ta strašna pridiga.

Lojola je dirjal razburjeno po sobi. Njegov visoki bojevniški glas se je risal v vsej svoji silnosti.

Njegovo besno vojaško lice se je svetilo v temnem ognju...

Hočil je semtertja, kakor da je pozabil navzočnost menihov.

»In kaj smo mi?« je izpregovoril nazadnje. »Vojaki, nič drugega. Vojščaki Kristusovi, vojščaki Marije Device!... Izbrani branitelji smo, sveta četa, ki naj bedi okrog templja, postavljenega po Petru, Čuvarji svete Cerkve. — da, to je naša uloga!... Kaj pravim? Ali se naj zadovoljimo samo z obrambo? Ali naj čakamo, da navali na nas sovražnik?... Ne, ne! Konec naj bo te nevedne slabosti... Jezus hoče, da ga branimo... in obramba obsega v sebi tudi napad... Mi smo zdaj tisti, ki morajo korakati proti sovražniku in predreti njegove preplašene vrste...«

Meniha sta storila znamenje križa in se pričela polagoma pomikati rahlo proti vratom...

Njiju naravi sta bili miroljubni v svojem najglobljem bistvu.

In ta vrazji človek, ki je govoril samo o udrihanju, ju je navdajal samo z grozo in osuplostjo. Mraz ju je pretresal ob njegovih besedah.

»In zatorej brata,« je povzel zdajci Lojola, »ker smo vojaki, ker tvorimo armado, ki mora zmagati ali poginiti, moramo ravnati kakor vojaki, to je, rabiti sleherno zvijačo, ki je dovoljena vojski, kadar je na pohodu proti sovražniku... Kaj delajo vojaki? Oni izkušajo prevariti sovražnika in mu nastavljati pasti; zvijača in sila sta nerazdružljiva predpogoja zmage. Rabiti je torej zvijačo in silo. Ali ste me razumeli?...«

»Zvijačo?« je zajecial brat Tibo.

»Silo?« je zastokal brat Luben.

»Poslušajte me: izbrana sta za težavno nalogo, ki je velikanske važnosti. Zaznamovana sta, da prodreta v tabor sovražnikov in mu nastavita past, ki nam pripomore do velike zmage...«

Meniha sta se spogledala s skrajno vdanostjo v voljo božjo, ki bi se bila najlagje izrazila v besedah:

»Zdaj, bratec ti moj, sva pa zares izgubljena!...«

Lojola je bil odprl omaro in vzel iz nje knjigo.

Bila je jako majhna; kvečjemu, če je obsegala petdeset strani.

Položil jo je na mizo in odgrnil prvo stran, na kateri je stal naslov.

»Čitajta!« je dejal zapovedujoče.

Tibo in Luben sta se sklonila obadva hkrati in čitala.

(Nadaljevanje prti.)

Opremljeno sobo
takoj oddam. Loška ulica 19. 100

Prazno sobo
s posebnim vhom. oddam takoj boljši stranki. Naslov v upravi »Večernika«. 101

Elektroinštalacije,
montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopj vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni cenl. XII

Spalne sobe,
politirane, najmodernejše, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Gramofone, šivalne stroje,
otroške vozičke in kolesa popravljaja najboljša specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14. Nasproti Narodnega doma. 602

Pletene obleke
od Din 160 dalje po meri in okusu dobite v pletarni Javornik, Vojašniška ul. 2. Maribor. 75

BRIKETI,
Melovšek, Tattenbachova 13, tel. 2457.

Kolesarji pozor!

Sezona za vožnjo s kolesi je končana. Sedaj je treba skrbeti za bližnjo pomlad. Pustite Vaša kolesa z malimi stroški čez zimo temeljito popraviti in kolo bo spomladi kakor novo. Kolo vzame popolnoma narazen, emajlira, ponikla, vse ležaje temeljito očisti, zbrusi ter na novo z najboljšo vazelino namaže in zopet sestavi, tako, da ste za prihodnje leto s kolesom popolnoma preskrbljeni, največja specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma. Shramba koles in motorjev čez zimo. Brezkonkurenčne cene. Točna in solidna postrežba!

Iščem stanovanje,
sobo in kuhinjo, do 15. januarja proti nagradi Din 200.—. Naslov v upravi. 60

Premog Pektlenica
brez smradu in kamenja, malo pepela. Po vozovih Din 38.— franko dom. B. Guštin, Cankarjeva 24, telefon 2499.

Gugalni konji
masivni iz lesa Din 125. Eksportna hiša »Luna«. XLVIII

Izvošček in avtotaksa
Karl Belak, Maribor, Vrtna ulica 17, telefon 2525, se priporoča. 69

Opravična številka: E IX 5007/30

9

Dražbeni oklic.

Dne 2. marca 1931 ob 11 uri dopoldne bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga k. o. Kamnica vlož, št. 65

Cenilna vrednost: Din 186 983.20

Vrednost pritikline: Din 18.155.— (kateri znesek je že všteti v cenilni vrednosti)

Najmanjši ponudek: Din 124 655.48.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru odd. IX.

Okrajno sodišče v Mariboru odd. IX.,
dne 31. decembra 1930.

»JUTRO«

svojim naročnikom in čitateljem!

Da omogoči „Jutro“ svojim prijateljem nakuo krasnih slovenskih knjig tudi v Mariboru, se dobe v „Jutru“ razpisane zbirke v

Hitite, da ne zamudite ugodne prilike!
Zbirke se dobe samo do 10. februarja 1931.

podružnici Tiskovne zadruge
v Mariboru, Aleksandrova cesta 13

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BRO ŽOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru